

TRINAJSTA TV ODDAJA GORE IN LJUDJE

VZPON PO 92 LETIH

MIRKO KUNŠIČ

»Spet je bil **Krammer** tisti, ki je zapisal zimski Jalovec na svoj seznam želja. In zopet je bil božični čas, ko smo se lotili tega načrta. Bilo nas je troje: **dr. Bolaffio**, Krammer in jaz. Za vodnika sem bil naročil v Kranjsko goro **Ojcingerja** in **Jožeta Komaca**.

Sestop sem uredil tako, da sta Krammer in Ojcinger hodila spredaj, za njima moj prijatelj, Jože in jaz pa sva kot najmočnejša ostala zadaj, in sicer Jože za menoj. Vsi smo bili navezani na eno vrv.

Toda na vsem lepem se je pod mojo težo vdala vsa strma ledena plošča, na kateri sem stal. Izgubil sem oporo, že sem z nogami v zraku treščil na hrbet. V naslednji sekundi bi bila najina padajoča teža potegnili vso družbo v globino. Skozi glavo mi je šinilo, da je po nas. Zdajci, v trenutku, ki je odločal o življenju vseh nas, sem že padajoč začutil poteg vrvi od zadaj. Jože je z derezami stal na kopni skali in se je uprl z vso močjo.

Mož in vrv sta opravila svojo dolžnost. Ko se je Jože spustil do mene, je po vsem telesu trepe-

Kugyjevo odpravo na Jalovec so po 92 letih v živo zaigrali iztok Butinar, Samo Cuznar, Miha Robič, Aleš Robič in Ivan Mežik, vsi gorski reševalci iz Rateč in Kranjske Gore

Foto: Mirko Kunšič

tal od strahu. Dolgo smo tiho stali, gledali v sončni svet in se veselili na novo pridobljenega življenja. Grozljivo črna prikazen je bila zaplahutala prek nas in izginila tam za obzorjem: prikazen velike nesreče na Matterhornu leta 1865. Naš primer ji je bil zelo podoben. Toda mi smo bili bolj srečni, pravilneje razvrščeni in naša vrv je bila nova in močna!

Tako me je Jalovec odslovlil pozimi. Ko sem se konec doline ozrl k njemu, je njegov črni rogelj kipel visoko v zvezdnato nebo. »Zahvali se moji velikodušnosti!« je klical za menoj.

To so odlomki **dr. Juliusa Kugyja** v knjigi *Iz življenja gornika*. Zimski vzpon 23. decembra leta 1900 na Jalovec (2643 m) si je za rdečo nit trinajste oddaje Gore in ljudje izbrala televizijska ekipa slovenske televizije, ki jo vodi **Marjeta Keršič Svetel**.

»Natančno sto let organiziranega planinstva mineva 27. februarja pri nas. Jalovec je za planiko postal simbol Planinske zveze Slovenije. Bil je izziv, ki smo ga sprejeli. Snemalec **Janez Hrovat** je posnel zimski vzpon na goro. Tokrat je sedemčlanska ekipa TV Slovenije — režiser je **Stas Potočnik** — prvič najela helikopter Letalske enote policije, da smo na Strehi Jalovca, tik pod vrhom, posneli še zadnje kadre vzpona Kugyjeve ekspedicije. Padec in zaustavitev na-



veze smo razumljivo posneli v dolini. Masker **Zoran Lemajič** in kostumografinja **Marija Kobi** sta poskrbela, da so bili gorski reševalci postaj Rateče in Kranjska Gora, ki so igrali odpravo, videti pristni: **Iztok Butinar** je Ojcinger, **Samo Cuznar Krammer**, **Miha Robič** Bolaffio, **Ivan Mežik** Jože Komac, **Aleš Robič** pa sam Julius Kugy. Res so bili odlični. Prav nobenega kadra ni bilo treba ponavljati,« pripoveduje redaktorica, scenaristka in voditeljica oddaj Marjeta Keršič Svetel.

Te oddaje so rodili v razvedrilnem programu TV Slovenije lanskega januarja. Prvič so bili gostje reševalcev postaje Gorske reševalne službe Kamnik, gostili pa so vrhunska alpinista **Andreja Štremflja** in **Marka Prezlja**. Oddaja je zdaj redno na sporedu vsak tretji ponedeljek na prvem programu ob 20.30. Tudi z odmevi, predvsem s kupi pisem, so zadovoljni. To so samo dodatna potrditev, da si vse več ljudi želi videti tako vrst oddaj. V TV ekipi so še **Mica Ornik-Puc** kot producentka, asistent in tajnica, **Silvo Plavec** kot asistent snemalca, **Tone Žerovnik** kot tonski mojster in **Klavdij Mlekuž**, gorski reševalec in letalec postaje GRS Mojstrana, ki je strokovni sodelavec oddaj in ki skrbi za varnost televizijske ekipe.

»Stoletnico Planinske zveze Slovenije smo zaznamovali s to oddajo. Pred nekaj tedni smo se sami povzpeli na Jalovec. Določili smo deset snemalnih mest, vendar smo jih morali zaradi neugodnih snežnih razmer nekaj opustiti. Nekaj kadrov smo posneli tudi v mojstranskem planinskem muzeju. V Sloveniji se o takem muzeju 40 let samo pogovarjajo, prizadevni planinci iz Mojstrane pa imajo muzej že devet let. Marca se bomo v oddaji lotili tudi te teme. Ljudem bomo pokazali, kakšen planinski muzej imajo sosedje v Torinu. Nameravali smo posneti življenje Trentarjev, kar jih je še ostalo. Toda ker tudi tam ni prave zime, še ne vemo, če bomo tja sploh šli,« pravi navdušenka, ki skupaj z ostalo ekipo prenaša težke nahrbtnike, zdrži dolge pohode in vzpone ter živi za oddaje.

Snemalec Janez Hrovat ima že ogromno izvrstnih posnetkov. Ekipa resno premišluje, da bi najboljše strnili na video kaseto. Trenutno čakajo le še založnika. Z nekaterimi posnetki so bili posredno prisotni na festivalih v tujini in so tudi tako opozorili na lepote, ki jih premore Slovenija. Žal vsega delovnega gradiva ne morejo shranjevati, ker TV Slovenija nima dovolj kaset.

(Slovenske novice)

SLOVENSKO-ARGENTINSKA ODPRAVA NA KONTINENTALNI LED 1963/64

TROJICA V LEDENI PUŠČAVI

PETER SKVARČA

V prejšnji številki Planinskega vestnika smo ponatisnili močno skrajšan prispevek **dr. Vojka Arka** o zgodovini osvajanj Kontinentalnega ledu v Patagoniji, pri čemer so zelo tvorno sodelovali tudi slovenski gorniki. Omenili smo, da podrobnosti o teh osvajanjih doslej pri nas niso bile znane, ker so bili člani Slovenskega planinskega društva iz Bariloč v Argentini — udeleženci teh odprav večinoma politični emigranti iz konca druge svetovne vojne. Ko proslavljamo 100-letnico slovenske planinske organizacije v domovini, je prav, da se spomnimo tudi podrobnosti o delu slovenskih gornikov v tujini. V nadaljevanjih bomo objavili pripoved udeleženca te odprave na Celinski led **Petra Skvarče**, ki nam jo je poslal neumorni kronist argentinskega slovenskega planinstva **dr. Arko**. (Op. ur.)

V NEZNANO

Pozno v noč je zaječal veter. Polagoma narašča...

Ko se je privlekel iz šotora, ga je skoraj podrlo. Toliko da je še lahko izdril opornike. Komaj pa se je zledenelo platno sesedlo, je že pridivil

sunek vetra, da ju zažene ob tla.

»Hitro, da nama ne odnese šotora!« — Med presledki sunkov jima nekako uspe zložiti šotorsko krilo. Ko sta nared, se ozračje sprosti v vihar.

»Smučaj tik za menoj!« jekne iz ledenega piša. Hripav glas se izgublja v sivino. Ni še dobro zakoračil, ko že spet leži v snegu. Nahrbtnik in pritisk vetra mu ne dasta vstati. Ko je pridrvelo nadenj, je menil, da je pripravljen: s skrajnim naporom se je nekaj časa obdržal sklonjen, razkoračeno oprt na smučarske palice, potem pa je nenadoma začutil, da je tresčil v mehak sneg. Obraz mu ledení, svinčena teža ga tlačí k tlom. Ne more vstati.

»Luciano!« zatuili, medtem ko na vse načine poskuša vstati.

»Pete,« mu medlo zazveni v odgovor, »tudi jaz spet ležim!«

Malo zatem pritisk za spoznanje popusti. Previdno vstaneta in se približata, da si vsaj lahko razločita obraza.

»Kaj misliš?« se Luciano vprašujoče zazre v tovariša.

»Tak metež, pa še brez kompasa sva,« se tudi Peter ne more odločiti, ko si popravlja zaponko na smučki.